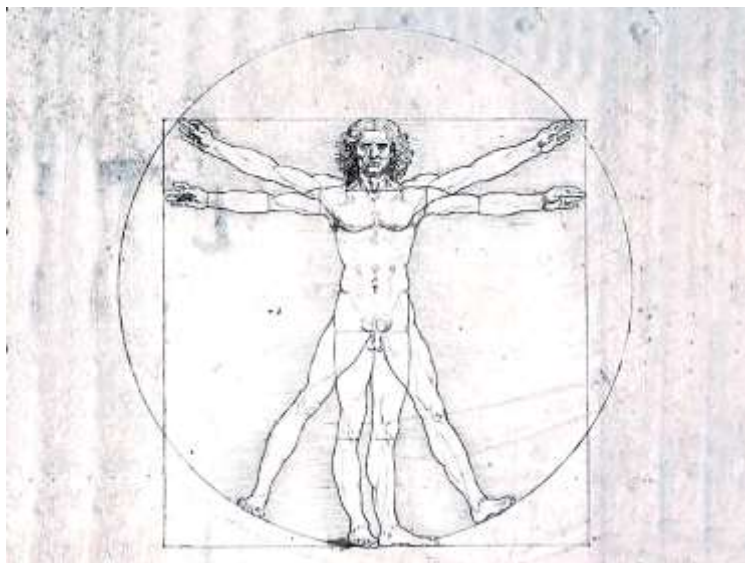

Міністерство освіти і науки України
Рівненський державний гуманітарний університет

ЕКОЛОГІЧНІ ТА ВІКОВІ СКЛАДОВІ ПСИХІЧНОГО ЗДОРОВ'Я ЛЮДИНИ

(Матеріали Міжнародної студентської наукової конференції
Рівне, 16-17 березня 2007 р.)

Рівне, 2007

Екологічні та вікові складові психічного здоров'я людини. Матеріали Міжнародної студентської наукової конференції. Рівне, 16-17 березня 2007 р. Рівне, РДГУ, 2007. – 198 с.

Редакційна колегія:

- Воробйов А.М.** – професор, проректор з навчальної роботи, завідувач кафедри загальної психології та психодіагностики РДГУ, Заслужений працівник освіти України – голова;
- Лико Д.В.** - професор, академік УЕАН, Заслужений працівник освіти України, декан психолого-природничого факультету РДГУ;
- Романюк В.Л.** – доцент кафедри загальної психології та психодіагностики РДГУ
- Артемова О.І.** – доцент кафедри загальної психології та психодіагностики РДГУ;
- Безлюдна В.І.** - доцент кафедри вікової та педагогічної психології РДГУ;
- Главінська О.Д.** – доцент кафедри загальної психології та психодіагностики РДГУ;
- Грюк І.Б.** – доцент, завідувач кафедри біології та прикладної екології РДГУ;
- Марциновський В.П.** – професор, завідувач кафедри анатомії та фізіології РДГУ;
- Мельник В.Й.** - доцент кафедри біології та прикладної екології РДГУ;
- Павелків В.Р.** – кандидат психологічних наук, старший викладач кафедри загальної психології та психодіагностики РДГУ.

Матеріали обговорені та рекомендовані до друку на засіданні науково-методичної ради психолого-природничого факультету РДГУ. Протокол № 3, від 9 березня 2007 р.

ЗМІСТ

Вступ	3
Павлов І.П. Лист до молоді	4
Секція I. Техногенне забруднення довкілля і розлади психіки та поведінки	5
Лико Д.В., Мельник В.Й. Вплив стану довкілля на здоров'я людей	5
Алтухова Анастасія. Вплив екологічних криз і катастроф на психічне здоров'я людини	8
Кравчук Володимир. Вплив та наслідки забруднення атмосферного повітря міста автотранспортом	11
Буткевич Сергій. До проблем становлення екологічної психології	14
Донець Світлана. Психологічні наслідки техногенних катастроф ..	15
Дідусенко Галина. Якість поверхневих вод Рівненщини	18
Денисюк Оксана. Екологічні складові психічного здоров'я	19
Ігнатієва Анастасія. Психологічні особливості дітей, що мешкають у зоні посиленого радіоекологічного контролю	22
Белеля Марина. Екологічна оцінка якості води р. Іква в межах Рівненської області	25
Кушнір В.М., Панасюк В.Ю., Кириченко О. Порушення психофізіологічних процесів і їх профілактика	27
Латюк Ірина. До проблеми визначення екологічної культури особистості	29
Лико Сергій. Зернисті фосфорити у сільськогосподарському виробництві	34
Максимець Оксана. Наслідки акумуляції радіонуклідів у деревині та продукції із деревини	36
Мантула М. Якість води р. Устя та здоров'я жителів міста	40
Миронець Марина. Роль реабілітаційної діяльності психологічної служби системи освіти у збереженні психологічного здоров'я постраждалих від техногенних катастроф	44
Ожаровська Світлана. Соціально-психологічна складова наслідків Чорнобильської катастрофи	46
Пілічук Ольга. Дослідження віддалених наслідків техногенних катастроф на прикладі переселених чорнобильців Миколаївської області	48

Екологічні та вікові складові психічного здоров'я людини

Сахневич Людмила. Вплив промислових викидів Рокитнівського склозаводу на якість атмосферного повітря	51
Фількевич Вікторія. Техногенне забруднення довкілля і розлади психіки та поведінки	53
Хабаров Володимир. Дослідження внутрішнього опромінення населення контрольованої зони Рівненської АЕС.....	56
Хильчук Ольга. Вплив іонізуючого випромінювання на організм людини.....	58
Шаправський Олександр. Техногенне забруднення атмосферного повітря м. Рівне промисловими викидами КТП «Теплокомуненергія»	63
Секція II. Вікові та гендерні аспекти психічного здоров'я особистості	66
Осьмак Л.П., Андрущенко Оксана. Гендерні особливості конфліктної поведінки підлітків	66
Вітрук Алла. Негативний вплив телебачення на психіку підлітків ..	68
Галабурда Лідія. Професійні інтереси як компонент психічного здоров'я особистості	70
Гусаківська Світлана. Психологічні чинники адитивної поведінки підлітків.....	72
Дука Ольга. Здоровий спосіб життя в юнацькому віці: реальний погляд	80
Драченко Ольга. Гендерні особливості соціальної адаптації	82
Юрченко В.М., Замлинна Наталія. Гендерні особливості міжособистісних стосунків у дітей молодшого шкільного віку	85
Ковальчук Богдана. Феномен психічного здоров'я як об'єкт теоретичних досліджень	87
Ковтун Наталія. Зв'язок між особливостями стосунків у сім'ї та формуванням агресивних реакцій в юнацькому віці	90
Корольчук Ірина. Пам'ять в системі пізнавальної діяльності	93
Костючок Олег. Психологічні особливості впливу соціального статусу в групі на характер міжособистісних стосунків молодших школярів	95
Кужель Інна. Профілактика алкоголізму – основа психічного здоров'я нації	98
Лаворик Лариса. Наукові дослідження материнської сфери – проблеми та перспективи.....	100
Музичук Віта. Згубний вплив куріння на організм людини	103

Екологічні та вікові складові психічного здоров'я людини

Назарець Людмила. Передумови адиктивної поведінки підлітків та фактори захисту тема.....	106
Почасвець Ірина. Гендерні та мотиваційні особливості формування звички тютюнопаління серед студентської молоді	108
Пясецька Ірина. Екологічні і вікові складові психічного здоров'я людини.....	110
Соботович Олександр. Особливості короткочасної пам'яті у студентів-біологів.....	113
Юрим Світлана. Моделювання пам'яті	115
Секція III. Діагностика та шляхи профілактики розладів психіки та поведінки	117
Руденко Н.М, Бейлах О.М. Аналіз рівня сформованості відповідальності студентів-першокурсників	117
Божок Яна. Вплив епілепсії на психічний розвиток і поведінку хворого.....	118
Неровня О.В., Вовк Анна. Психопатологічне функціонування у соціально-культурному контексті.....	121
Гомончук Катерина. Дослідження особливостей сприйняття соціальних феноменів студентами молодших курсів (на основі теорії Дж. Келлі).....	123
Гончарова Наталія. Інформаційні неврози: проблема діагностики і профілактики	126
Дубровський Роман. Переваги ДБСТ над школами-інтернатами у контексті попередження проявів девіантної поведінки	129
Зажицька Тетяна. Теоретичні та прикладні аспекти стилю.....	132
Зеленська О. Проблема погіршення стану здоров'я дітей і молоді в Україні та шляхи формування здорового способу життя	133
Юрченко В.М., Князева Анна. Соціально-психологічні установки українських студентів до сприймання людей інших національностей.....	135
Осьмак Л.П., Кордоба Інна. Комунікативна некомпетентність як чинник соціально дезадаптованої поведінки підлітків	138
Вікторія Косенко. Психологічні аспекти віктимної поведінки в підлітковому віці	139
Козішкurt Уляна. Агресивні тенденції в сучасному суспільстві: інстинкт чи інформаційний наслідок?	142
Кравець Віта. Формування сприятливого мікросередовища сім'ї.....	144
Лабик Юля. Психосоматичні розлади як проблема клінічної психології: регіональні аспекти	147

Екологічні та вікові складові психічного здоров'я людини

Музичук Ірина. Усвідомлення сенсу життя як чинник самоактуалізації підлітків	151
Назаренко Ольга. Проблемы одаренности и гениальности	153
Остапович Ірина. Конструктивні копінг-стратегії.....	155
Поліщук Альона. Фобії-комплекси: причини і наслідки.....	158
Романів Наталія. Специфічні особливості виховання дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування у різних типах навчальних закладів	160
Ромашевська Ольга. Нові шляхи діагностично-корекційної допомоги дітям з особливими потребами	164
Осьмак Л.П., Тирак Тетяна. Психопрофілактика деструктивних форм самоствердження підлітків	167
Усачик Ольга. Антистресорні властивості лікарських рослин – радіопротекторів.....	169
Хоровець Ірина. Психічне здоров'я як складова якості життя особистості	172
Чубко Мар'яна. Зростання патологій щитоподібної залози, викликаних радіаційним забрудненням деяких районів Рівненської області як один із чинників впливу на поведінку людини.....	175
Чекун Юлія. Профілактична дія радіопротекторів по подоланню проявів патогенезу ЦНС	179
Шевців М.В., Чикун Зоряна. Психофізіологічні механізми формування неврозів	181
Юрчук М. Люди і СНІД - знати, щоб жити	183
Янчук Катерина. Психологічні чинники виникнення розладів харчування та шляхи їх профілактики у старшокласниць	186
Відомості про авторів.....	190

Екологічні та вікові складові психічного здоров'я людини

Отримані результати свідчать також про певну різницю у сприйманні сімейних стосунків серед дівчат і юнаків.

Таким чином, на основі проведеного теоретичного аналізу та емпіричного дослідження було виявлено зв'язок між особливостями сімейного виховання та формуванням агресивних реакцій у юнацькому віці. Подальші дослідження можна здійснювати в напрямку більш глибокого розуміння механізмів та закономірностей їх взаємодії. Отримані результати можуть бути враховані при розробці психокорекційних та профілактичних заходів, а також для надання практичних методичних рекомендацій учителям та батькам.

УДК 612.821.2+159.953

ПАМ'ЯТЬ В СИСТЕМІ ПІЗНАВАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Корольчук Ірина, студентка РДГУ

Науковий керівник: **Рудь О.Г., к. вет. н., доц.**

Пам'ять як пізнавальний процес забезпечує цілісність і розвиток особистості, змінюється з віком і піддається тренуванню. Згідно теорії пізнання, пам'ять розглядається як відображення минулого досвіду.

Властивості пам'яті залежать: від ступеня завершеності дій - запам'ятовування; від інтересів і схильностей особистості; від відношення особистості до тієї або іншої діяльності; від емоційного настрою; від вольового зусилля [1, С.162].

Встановлено, що нервова система може з великою точністю зберігати тривалий час сліди різних подразників. Фізіологи пов'язують процес збереження інформації з утворенням нервових зв'язків (асоціацій); біохіміки - зі зміною складу рибонуклеїнової кислоти (РНК) і інших біохімічних структур; психологи підкреслюють залежність пам'яті від характеру діяльності людини і спрямованості певної особистості.

Проте, процеси пам'яті не можна розглядати як такі, що відбуваються незалежно від особливостей індивіду і його властивостей. Сукупність прийомів і методів, що полегшують запам'ятовування тісно пов'язані насамперед зі спрямованістю і мотивацією особистості, що в істотній мірі визначає своєрідність пам'яті. Те, що є об'єктом інтересу, запам'ятовується швидше і більш міцно. В свою чергу, пам'ять залежить від різних сторін особистості: рівня її розвитку, розвитку вольової, емоційної й інтелектуальної сфер. Професійна пам'ять тією чи іншою мірою властива кожній людині і

Екологічні та вікові складові психічного здоров'я людини

чим значиміша для людини професійна діяльність, тим сильніша і її професійна пам'ять.

Дані досліджень підтверджують розвиток різних сторін пам'яті на основі генетичної послідовності у виникненні і прояві різних її видів. Моторна пам'ять передує пам'яті на певні образи і думки. Рівні розвитку пам'яті значною мірою залежать від віку людини, загального стану організму і т.д. Великий вплив на пам'ять людини проявляє спрямованість діяльності, яка здійснюється при запам'ятовуванні і відтворенні.

Продуктивність пам'яті характеризується об'ємом і швидкістю запам'ятовування матеріалу, тривалістю збереження, готовністю і точністю відтворення. Проте, у пам'яті людей спостерігаються великі індивідуальні розходження, які проявляються: у різній швидкості запам'ятовування; у тривалості збереження матеріалу; у легкості його відтворення.

Індивідуальні розходження пам'яті обумовлені й уроджені особливостями вищої нервової діяльності та вихованням, і формують різні типи пам'яті. З одного боку, пам'ять різних людей відрізняється перевагою тієї або іншої модальності - зорової, слухової, рухової; з іншого боку, пам'ять різних людей може відрізнятися і за рівнем своєї організації.

Людина з наочно-образним типом пам'яті особливо добре запам'ятовує наочні образи, колір предметів, звуки, особи і т.п. При словесно-логічному типі пам'яті краще запам'ятовується словесний, нерідко абстрактний матеріал: поняття, формули і т.п. При емоційному типі пам'яті насамперед зберігаються і відтворюються пережиті людиною почуття [1, С. 166; 2, С. 78].

Зустрічаються люди, що володіють так названою феноменальною пам'яттю. Феноменальна пам'ять характеризується винятково сильною образністю. Механізм такого запам'ятовування зводиться до того, що людина ніби «бачить» відсутній предмет до дрібних подробиць або перетворює слова, цифри, які їй пропонуються, у свої, добре знайомі їй образи [1, С. 165; 3, С. 55].

У залежності від тривалості збереження інформації розрізняють: короткочасну (запам'ятовування на короткий термін, іноді після одиничного, навіть дуже короткого сприйняття); довготривалу пам'ять (тривале збереження матеріалу, частіше всього після багаторазового повторення).

Екологічні та вікові складові психічного здоров'я людини

Усвідомлене запам'ятовування ґрунтується на логічних зв'язках, які відображують найбільш важливі й істотні сторони і відносини об'єктів. Механічне запам'ятовування ґрунтується на одиничних тимчасових зв'язках, що характеризують переважно зовнішню сторону явищ. Цим і зумовлюються переваги усвідомленого запам'ятовування.

Дослідження показали, що учні молодших класів при усвідомлюванні матеріалу спираються в основному на наочно сприймальні зв'язки і відносини предметів, а у старших класах учні краще використовують для запам'ятовування логічні зв'язки і поняття. Так, діти в віці 4-5 років без використання наочних посібників запам'ятовують кількість відтворених слів, що рівняється 2,2, а з допомогою картинок цей показник зростає до 2,92 слова. Аналогічно можна проаналізувати ефективність запам'ятовування дітьми, різного віку, різноманітного за змістом матеріалу.

Отже, запам'ятовування, що спирається на змістовні й активні способи роботи з матеріалом, виявляється більш продуктивним. Найважливішою умовою ефективності завчання є правильний розподіл повторень у часі. Продуктивність запам'ятовування залежить від характеру матеріалу. При цьому спостерігається не тільки кількісне збільшення обсягу і швидкості запам'ятовування і відтворення, але і ряд якісних змін пам'яті, значно зростає навмисне запам'ятовування, що зв'язано зі швидким розвитком словесно-логічної пам'яті.

Список використаних джерел

1. Гамезо М.В., Домашенко И.А. Атлас по психологии: Учебное пособие для студ. пед. ин-тов. – М.: Просвещение, 1986 . – 272 с.
2. Иванов-Муромский К.А. Мозг и память .- К.: Наук. Думка, 1987 .- 136 с. 3. Сергеев Б.Ф. Парадоксы мозга . – Л.: Лениздат, 1985 . – 207 с.

УДК 159.922.73-057.874

ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ВПЛИВУ СОЦІАЛЬНОГО СТАТУСУ В ГРУПІ НА ХАРАКТЕР МІЖОСОБИСТІСНИХ СТОСУНКІВ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ

Костючок Олег, студент РДГУ

Науковий керівник: Павелків Р.В., д. психол. н., проф.

В психології і педагогіці розвиток дитини розподіляється на ряд послідовних вікових періодів. Кожний віковий етап характеризується